

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/765/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5414201048
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5414201048.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci navrhovateľa PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného spoločnosťou Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, proti odporkyni Q. U., rod. W., nar. X.X.XXXX, bytom J. W., J. V. XXXX/XX-X, o zaplatenie 924,80 eur s príslušenstvom, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín, č. k. 5C/37/2014-48 zo dňa 14. júla 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Účastníkom **n e p r i z n á v** a náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd v celom rozsahu zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal uloženia odporkyni povinnosti zaplatiť mu 924,80 eur spolu s ročným úrokom z omeškania 9% od 23.5.2010 do zaplatenia. Vychádzal zo skutočnosti, že s účinnosťou od 1.5.2014 vyplýva súdu z § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa povinnosť pri nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy ex offo prihliadať na premlčanie nároku uplatneného voči spotrebiteľovi. Nadväzne mal okresný súd za to, že uplynutím trojročnej premlčacej doby, ktorá začal plynúť dňa 16.6.2010, t.j. odo dňa nasledujúceho po predčasnej splatnosti úveru v dôsledku jeho zosplatnenia navrhovateľom, došlo k premlčaniu uplatňovaného nároku (návrh bol podaný 12.3.2014). V prípade splátok splatných ešte pred 16.6.2010 uplynula premlčacia doba už skôr. Samotný navrhovateľ navyše (bez bližšieho zdôvodnenia) tvrdil ešte skoršiu splatnosť žalovaného nároku.

O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že procesne úspešnej odporkyni (§ 142 ods. 1 O.s.o.) ich náhradu nepriznal, lebo si tento procesný nárok neuplatnila a vznik trov (na jej strane) nevyplýva ani z obsahu spisu.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie. Namietal neprípustnú retroaktívnu aplikáciu ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., ktoré nadobudlo účinnosť 1.5.2014. Nakoľko konanie vo veci začalo 12.3.2014, pričom v jeho priebehu nebola odporkyňou vznesená námietka premlčania, okresný súd nebol oprávnený prihliadať na premlčanie ex offo. Zákonodarca totiž jednoznačne upravil otázku spätnej účinnosti predmetnej novely zákona č. 250/2007 Z.z. v podobe nepravej retroaktivity výslovné uvedeníh ustanovení, medzi ktoré dotknuté ustanovenie § 5b zaradené nebolo.

V uvedenej spojitosti odvolateľ ďalej argumentoval, že premlčanie je hmotno-právnym inštitútom, ktorého podstatou je úprava subjektívneho hmotného práva dlžníka brániť sa proti uplatnenému nároku a jeho autoritatívnemu priznaniu príslušným orgánom. Inými slovami, úprava premlčania predstavuje vymedzenie určitých hmotno-právnych podmienok, „za splnenia ktorých nedôjde k zmene postavenia jej adresátov“. Aplikovaná právna úprava modifikuje uvedené subjektívne hmotné právo, ale len do tej miery, že sa už nevyžaduje splnenie podmienky v podobe námietky dlžníka.

Zároveň dotknutý postup okresného súdu považoval navrhovateľ za porušenie princípu legitímneho očakávania a predvídateľnosti súdneho rozhodovania ako atribútov právneho štátu. V čase podania návrhu totiž neplatilo žiadne ustanovenie o tom, že súd na premlčanie prihliada aj bez námietky dlžníka, preto ho navrhovateľ nemohol ani predvídať.

Napokon odvolateľ poukazoval na nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku z dôvodov absencie záverov, prečo súd postupoval pri premlčaní podľa občiansko-právnej úpravy. Zdôraznil, že zmluva o úvere je absolútnym obchodom, čo okrem iného znamená, že úprava Obchodného zákonníka (§ 261 ods. 3) sa použije vždy; ibaže niektorá otázka v ňom nie je upravená alebo osobitný predpis obsahuje samostatnú úpravu výhodnejšiu pre spotrebiteľa. Obchodný zákonník však upravuje premlčanie, a to komplexne, pričom (zároveň) súčasná právna úprava premlčania v Občianskom zákonníku nie je právnou úpravou určenou na ochranu spotrebiteľa.

Odporkyňa žiadala potvrdenie rozsudku. Dodala, že vec bola premlčaná a požadovala ochranu pred úžerou.

Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu vymedzenom ustanovením § 212 ods. 1, 2 písm. b/ O.s.p. a bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 za súčasnej aplikácie § 156 ods. 3 O.s.p.) napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Nemožno sa stotožniť s názorom odvolateľa o jednoznačnom zaradení ustanovenia § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa do práva hmotného. Spotrebiteľské právo aktuálne predstavuje komplex právnych noriem tak z oblasti hmotno-právnej, ako i procesnej. Povahu konkrétnej právnej normy pritom neurčuje (jej) formálne zaradenie do určitého právneho predpisu, ale charakter právnych vzťahov, ktoré (táto) norma upravuje. O hmotno-právnu normu ide, ak bezprostredne reguluje vzájomné subjektívne práva a povinnosti adresátov. Procesné právo je naproti tomu predstavované normami, ktoré regulujú ľudské správanie z pohľadu poskytovania súdnej ochrany v konaní pred súdnymi orgánmi.

Zo zákonného textu § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa - „Orgán rozhodujúci o nárokoch...prihliada...“ je preto možné vyvodiť, že primárne predstavuje úpravu procesnej činnosti orgánu rozhodujúceho o nároku zo spotrebiteľskej zmluvy, čo zodpovedá záveru o jeho procesno-právnom charaktere. Výlučne v rámci procesnej činnosti dotknutého orgánu je totiž možné aplikovať právnou normou vyžadovaný postup. Taktiež použitá formulácia „bez návrhu“ podčiarkuje striktnu procesnú väzbu. Skutočnosť, že zákonodarca použil v dotknutej norme pojem premlčanie, ktoré je upravené v hmotno-právnych predpisoch, na tom nič nemení. Za určujúci je totiž potrebné považovať celkový kontext jeho použitia, t.j. v rámci výpočtu okolností, na ktoré je konajúci orgán povinný prihliadať pri poskytovaní spotrebiteľskej ochrany. Zmyslom dotknutej úpravy je teda poskytnutie ochrany slabšej strane (jej subjektívnemu právu) prostriedkami civilného práva procesného.

Pri procesných normách pritom platí pravidlo ich okamžitej aplikácie, t.j. že pôsobia okamžite od nadobudnutia účinnosti aj na už existujúce vzťahy; okrem prípadu, ak zákonodarca stanoví osobitný právny režim. Ako (len) podporný argument možno spomenúť výkladové pravidlo, podľa ktorého sa má každá právna norma vykladať na prospech toho, na ochranu koho je primárne určená. Z tohto pohľadu je správnym výkladom nepochybne taký, v zmysle ktorého má ochrana slabšej strany (spotrebiteľa) nastúpiť okamžite.

Správnosť opísaných úvah je už aktuálne potvrdená i rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR. Ten v rozhodnutí sp. zn. 3 M Cdo 12/2014 zo dňa 21.4.2015 uviedol, že nepristúpi k zrušeniu napadnutého rozsudku (predmetom ktorého bolo posúdenie neplatnosti uznania dlhu spotrebiteľom pre

rozpor tohto úkonu s dobrými mravmi) vzhľadom na nežiaducu samoučelnosť takéhoto postupu. Po vrátení veci okresnému súdu by tento totiž v konaní (začatom pred účinnosťou rozoberanej novely Zákona o ochrane spotrebiteľa) musel, ako orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy, vziať zreteľ na § 5b zákona č. 250/2007 Z.z., ktorý síce nadobudol účinnosť 1.5.2014, ale - vzhľadom na absenciu prechodných ustanovení - sa momentom svojej účinnosti vzťahuje i na vzťahy založené pred týmto dňom.

Neakceptovateľná je tiež námietka o porušení princípu legitímnych očakávaní na strane odvolateľa. V tejto spojitosti vyvstáva otázka, aké legitímne očakávania - s výnimkou spoľahnutia sa na právnú „nevedomosť“ protistrany (čím výrazne potláča práve aspekt požadovanej ochrany spotrebiteľa) - navrhovateľ spájal s nárokom uplatneným po márnom uplynutí premlčacej doby. Musel si totiž, aj v období pred účinnosťou aplikovanej normy, byť „legitímne“ vedomý (reálnej) možnosti vznesenia námietky premlčania zo strany odporkyne, lebo sám (dobrovoľne) pristúpil k súdnemu uplatňovaniu takéhoto/premlčaného nároku.

Princíp legitímnych očakávaní zároveň súvisí s teóriou nadobudnutých práv, pričom (však) navrhovateľ nestratil žiadne právo, ktoré by za účinnosti „predchádzajúcej“ právnej úpravy nadobudol. Naopak, musel počítať s tým, že svoje právo (jeho vymáhateľnosť) v prípade vznesenia námietky premlčania protistranou stratí v dôsledku vlastného konania, spočívajúceho v oneskorenom uplatňovaní pohľadávok.

Rovnako odvolacia námietka o nevyhnutnosti aplikácie Obchodného zákonníka na premlčaciu dobu (jej dĺžku) úplne prehliada zásadný kontext spotrebiteľskej ochrany, a to o splnenie si pozitívneho záväzku Slovenskej republiky z medzinárodnej zmluvy o fungovaní Európskej únie prispievať aktívnou ochranou (slabšieho) spotrebiteľa k vyššej kvalite života ľudí v európskom hospodárskom priestore ako jednej z hlavných politík Európskej únie. Komunitárne normy (vrátane noriem spotrebiteľského práva) sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky a musia sa vykladať tak, aby boli naplnené ciele a zmysel ochrany spotrebiteľa ako spoločenskej hodnoty postavenej na roveň hodnôt verejného poriadku.

Za stabilizovaný je v tejto spojitosti potrebné považovať záver aplikačnej praxe, v zmysle ktorého nie je podstatné, či bola dotknutá zmluva označená ako zmluva o úvere podľa Obchodného zákonníka, rozhodujúcim je, že svojim charakterom ide o spotrebiteľskú zmluvu. Z toho nadväzne vyplýva ochrana odporkyne v celej škále spotrebiteľsko-právnej ochrany, vrátane prednostného použitia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mohli použiť normy obchodného práva. Uvedené sa napokon prejavilo i v explicitnom znení Občianskeho zákonníka - § 52 ods. 2 veta posledná, uprednostňujúceho aplikáciu Občianskeho zákonníka v prípade právneho vzťahu, ktorého účastníkom je spotrebiteľ.

Nadväzne je náležitá aplikácia trojročnej premlčacej doby okresným súdom. Naopak, navrhovateľom podsúvaný výklad o nemožnosti aplikácie občiansko-právnej úpravy (kratšej) premlčacej doby vo veciach spotrebiteľského práva, z dôvodu, že nie je „určená na ochranu spotrebiteľa“, je vo svetle opísaných úvah neudržateľný a značne účelový.

Bez ohľadu na uvedené (osobitne vo vzťahu k možnosti prihladať na námietku premlčania ex offa) je nutné zdôrazniť, že v súdnej veci námietku premlčania výslovne vzniesla v rámci vyjadrenia k odvolaniu i samotná odporkyňa. Ustálená aplikačná prax (bližšie napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 120/2009 z 13. 10. 2009) pritom akceptuje uplatnenie námietky premlčania aj v odvolacom konaní. Takto vznesenej námietky premlčania sa netýka ani koncentračná zásada (§ 120 ods. 4 a § 205a O.s.p.); s výnimkou, ak by uplatnenie námietky premlčania bolo spojené s neprípustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov, čo v súdnej veci však nenastalo. Predmetná okolnosť by preto bola sama osebe spôsobilá viesť k zamietnutiu návrhu, lebo chronológia skutočností rozhodných pre premlčanie, ako i následok v podobe nemožnosti priznať premlčaný nárok sú identické, ako ich vyhodnotil súd I. stupňa v súvislosti s posudzovaním premlčania z úradnej moci.

Vecne správnym je i odvolaním nenapadnutý, ale svojim charakterom závislý, výrok o trovách prvostupňového konania. Okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore i návrhový charakter rozhodovania o trovách.

O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal. Odvolateľ - navrhovateľ nebol v tomto štádiu konania úspešný, a preto podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na náhradu jeho trov. Naproti tomu v odvolacom konaní úspešná odporkyňa si tento procesný nárok neuplatňovala - § 151 ods. 1 O.s.p.

Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e** je prípustné.